

ሽግር ተ.ሓ.ኤ-ሰባ ካብ ስሩ ይቐላፅ

ብ በይሉል (ናይ ብርዓ ስም)

ራብዓይ ክፋል

ድሕሪ 3ይ ሃገራዊ ጉባኤ፣ ጉጅለ እቲ ንዊሕ ዓመታት ዝበሃግዎ ስልጠን ስለ ዝጨበጡ፣ ሕጂኻ ናበይ ዝብል ሕቶ ዘይውጻእ ዓቕቦት ኮኖም። ከምቲ ኣብ ዝሓለፈ ክፋላት ዝአመትክዎ ናይዚ ቀንዲ ምክንያት፣ ሃሚ ናይዚ ኣንጃ ስልጠን ደኣ እምበር ክዓኩኽ ዝኸእል ፖለቲካዊ ራኢ ይኹን ምስ ጭቡጥ ኣህጉራዊን ኤርትራውን ሕብረ-ፖለቲካዊ ዝገጥም መደብ ዕዮ ስለ ዘይብሎም፣ ውድብ ደስከለ። ንምዕቡል ኣሰራርሓ ዝዕድም መደባትን ራእን ብኣባላት ውድብ ይኹን ብካልኣት ምሁራት ዝቐረበ ተሓሰምዎን ነጸግዎን። ኣማስይኡ ከኣ እዚ ኩነታት እዚ ነቲ ውድብ ንሶም ብዘደልይዎ ኣገባብ ጥራይ እንተዘይጸረቦም፣ ተወጢሖም ዘለዉ ስልጣን ከምዘይተኣምን ክበርሃሎም ጀመረ። በዚ ምክንያት ንዘይቅበልዎም ንምድስካል፣ ንጉጅለኣዊ ኣባላቶምን ሳዓብቶምን ከኣ ብዝያዳ ኣገልግሎቶም ክበረክቱ ዝከኣሎም ገበሩ። ሓደ ካብቶም ዘድልይዎም ድማ መንግስትኣብ ኣስመሮም ነበረ።

መንግስትኣብ ኣስመሮም ከምቶም ኣብ ጸቢብ ምድርኻ ውድብ ራሕሪሖም ውልቃዊ ጥቕምም ዝመረጹ፣ ንሱውን መነባብርኡ ዓጢጥዎ ንሃገራ-ሽወደን ድሕሪ ምስዳዱ፣ ብ1989 ንሳልሳይ ሃገራዊ ጉባኤ ክካፈል መጸኣኻ፣ ኣባል መሪሕነት ንኸሕጸ ኣዕገቦም ከምዝመረጹ ገበሩ።

ድሕሪ 3ይ ሃ.ጉ. ብቕጽበት ውድብ ኣብ ምጣኑ-ሃብታዊ ጸገማት ኣሎ ብዝብል ምስምስ ብዙሓት ተጋደልቲ ንኸውጉ ተወሰኑ። እዚ ከምዚሉ እንከሎ ግን ንመንግስትኣብ ምሉእ ሰልፈኛ ንኸኸውን ደረኸዎ። ንዘድልይዎም ቁጠባዊ ጸገማት ስለዘሎ ክትውጉ ተወሲኑሎ ክበሃሉ እንከለዉ፣ ወዲ ኣስመሮም ከኣ ኣባል መሪሕነት ተመሪጽካ ናበይ.. ነዓ ደኣ ምሳና ተዋደኹ... ዝብል ኩነት ገጠሞ። መንግስትውን ፣ ኣብ ናይ ተመሃራይ ዓለም ስለ ዘሎን፣ 32 ሺሕ ናይ ሽወደን ክራውን(ባጠርያ ሃገራ-ሽወደን) ልቓሕ ስለ ዝእወድ እንተተኸፈልሉ ንኸፍረኹ ፍቓደኛ ከምዝኾነ ኣብረሀ። ውድብ ከኣ ዝገርም ምጣኑ-ሃብታዊ ክቢድ ጸገማት ኣሎኒ እናበለ፣ ንዊሕ ዓመታት እሞ ከኣ ብጀካ ቃልሲ ካልእ ሞያ ዘይብሎም ገዳይም ናይ ስድራቤትን

ቆልዑን ሓላፍነት ዘለዎም ተጋደልቲ ብዘይድልዮቶም ከፋንው እንከሎ፣ ነዚ ብውድብ ዓቕሚ እሞ ከኣ በቲ መዋእል ከቢድ ዝኾነ ድምር ገንዘብ ክኸፍል ምስምምዑ፣ ውድብ ኣብ ቁጽጽር እዚ ጉጅለ ከምዝኣተወ ዘመልክት ተወሳኺ ኣብነት እዩ።

እዚ ዕዳ እዚ ነዚ ባእታ ትምህርትኻ ወዲእካ ውልቃዊ ዕዳኻ ከፊልካን ተሰለፍ ክበሃል ምስተኻኣለ። ቁርብነት ዘለዎ ባእታ ነዚ ንምፍጻም ድሕር ኣይብልን። ወይ ድማ እንተ ደኣ መንግስትኣብ ፍሉይ ንውድብ ኣድላዩ ዝኾነ እሞ ውድብ ዝጎደሉ ሞያ እንተዝህልዎ ከም ቅቡል መብረሂ (ምኸንያት) ምስተወሰደ፣ ወዲ ኣስመሮም ግን ካብቶም ካልኦት ካድራት ዝፍለ ካልእ ሞያ ይኹን ኣኸእሎ የብሉን፣ ስለዚ ንውድብ ዓይነታዊ ለውጢ ከልብስ ዘኸእል ባእታ እዩ ኢልካ፣ ዕድኡ ይከፈል ዘብል ዘንተ-ሞኅት ቦታ የብሉን። ብኻልእ ሸነኽ እንተረኣናዮ'ውን ካብ ኣውሮፓ መጺኡ ዝሰለፍ ተረኽቡሱ... ደኣን ዕድኡ ተኸፊልሉ ይቃለስ ዘብል ቁጠባዊ ትሕዝቶ ኣብ ዝሰኸረ መዋእል እዚ ተረኽቦ ብምፍጻሙ፣ ነዚ ውሳኔ ዝደረኸ እንኮ መግለጺ እዚ ዝስዕብ እዩ፣ ንሱ ከኣ እዚ ኣንጃ እዚ ኣገደስቲ ትካላት ውድብ ብባእታታቱ መታን ክመሓዳደሩን ኣማስይኡ ድማ ውድብ ብዘገልግሎም መንገዲ ክጸርብዎ ስለ ዝወሰኑ መንግስትኣብ ኣስመሮም ሓደ ኣገዳሲ ቤት ጽሕፈት ክፃጽወሎም ስለ ዝደለይዎ እዩ። ኮይኑ ድማ ነዊሕ ከይጸንሐ እዚ ባእታ ሓላፊ ስርዓታዊ ቤ.ጽ. ኮነ።

መንግስትኣብ ሓለፊ ስርዓታዊ ቤ.ጽ. ካብ ዝኸውን ንነጀው ኣሎ ኢልካ ክትዝክሮ እትኸእል ንውድብ ዝጠቅም ዝገበሮ ኣስተዋጽኦ በፍጹም የሎን። ብኣንጻሩ ስርርዕ ኣብ ምብታን ደኣ ተሳሕለ። ንኣብነት ገለ ካብ ዝተጻወቶ ተራ ንምጥቃስ ዝኣክል፣ ኣብ ሃገረ ነርወይ ዝነበረ ስርርዕ ውድብ ዝነበሮም ውሽጣዊ ግርጭት ኣብ ክንዲ ዝኣለዩ ነዚ ከም ምኸንያት ተጠቒሙ ኣደስኪልዎን ኣፍሪስዎን ደኣ ተመለሲ። ኣብ ጀርመን ኣብ ዩትበሪ ዝነበረ ስርርዕ ን24 ኣባላት ውድብ ሰሪዙ፣ ንክልተ ጥራይ ብምግዳፍ ኣፍረሱ። ኣብ ሃገረ ሸወደን ዓዲ ጥልያንን ተመሳሳሊ ስርሓት ኣሳለጠ። ኣብ ኢትዮጵያ ዝነበረ ስርርዕ ምስ ኢብራሂም ብምትሕብባር ልዕሊ 20 ጨናፍር ኣብ ምብታን ዓቢ ግደ ነበሮ። ኣብ ጀርመን እውን እነተኹነ፣ ኣብ 2003 ዝተጻወቶ በታኒ ግደ ብዝምልት ብዙሕ ስለ ዝተጻሕፈ ኣብዚ ምድጋሙ ኣድላይነት የብሉን። እሞ ንውልቃዊ ዕዳ ዝተኸፍለ በቲ ግዜ እቲ ልዕሊ 32000 ናይ ሸወደን ክራውን ወለድ ከይጸንበርካ ነዚ ድዩ!! ዘብልዶ ኣይኮነን? እዚ ገለ ካብ ኣዕናዊ ግደታቶም ክኸውን እንከሎ፣ ዕላምኡ ከኣ ውድብ እቲ ጉጅለ ብዝደልዩ ኣገባብ ንምቅራጽን ንዝቅበልዎም ኣባላት እንተዘይኮይኑ ንካልኦት ካብ ውድብ ንምልጋስ ዝሃቀነ ስርሒት እዩ።

እቲ መሪር ሓቂ፣ እቶም መትከላዊ ጀብሃዊ መርገጽ ዘገድሶም ኣባላት መሪሕነት (ሰውራዊ ባይቶ) ውሁዳን ቁጽሪ ዝኣተዉሉ ወቕቲ ካብ ሳልሳይ ሃ.ገ. ንነጀው እዩ። ኣብቲ መዋእል ግና

መሰረታት ውድብ ብዲምክራሲያዊ አገባብ ዝተመርጸት መሪሕነት ክሳብ ካብ መትከላት ውድብ ብጋህዲ ዘይወጸት ደም እናጠዓሞ ተቐይዖ ይኸይድ ነይሩ። ብቃልሱ ከኣ ውድብ ናብ ኣድማዒ ተር ግዲኡ ንምሰግጋር ከምዝበቅዕ ብምትእምማን ግቡኡ ካብ ምፍጻም ከቶ ኣይተቆጠበን። የግዳስ ከምዚ ሎሚ ግሁድ ኮይኑ ዘሎ እቲ መንሸሮ ውድብ ኣበይ ከምዘሎ ንብዙሓት ብሩህ ብዘይምንባሩ፣ ዕድመ እዚ ኣንጃ ክናዋሕ ከኣለ።

ውድብ ከኣ ኣብ ከምዚ ኩነታት እንከሎ ራብዓይ ሃገራዊ ጉባኤ ገበረ። ኣብዚ እውን እንተኾነ ዓይነታዊ ለውጢ ኣይተራእየን፣ ባሓጺሩ ጉጅለ፣ ስልጣኑን ናይ መሪሕነት ዓብላልነቱን ደገሙ ኣረጋገጸ። ኮይኑ ግን ኤርትራውን ኣህጉራውን ፖለቲካዊ ኩነታት ኣደስቲ ረቋሒታት እናሓዘ ብምምጽኡ እዚ ክውንነት እዚ ንኤርትራውያን ብሓፈሽኡ፣ ንውድባት ከኣ ብፍላይ፣ ክጸልወን ጀመረ። ንሱ ከኣ ናይ ተጻዋዊረካን ተኸኣኢልካን ሃገር ናይ ምድሓን ኣምር ተባሂሉ ክግለጽ ይከኣል። ውድባት ኣብ ክንዲ ዝነጸጸ፣ ዝተሓተ ናይ ሓባር መድርኻዊ መደብ ዕዮ ሓንጻጸን ብሓባር ክሰረሓ ተደላይነቱ ወዓል ሕደር ዘየድልዮ ኣምር ኮነ። ስለዚ ክቀራረባ ከምዘለወን ናይ ኣባላተን ቀንድን እዋናውን ጠለብ ኮነ። ኣባላት ተ.ሓ.ኤ.ሰ.ባ. ከኣ እዚ ሓቅነት ብኣግኡ ተገንዚቦም ንመሪሕነቶም ናብኡ ገጹ ክደፍእ ደረኽዎ። መሪሕነት ውድብ ብጉጅለ ዝተዓብለለ ብምንባሩ ዕንቅፋታት ክንገፍ ናይ ግድን ነበረ፣ ምክንያቱ ከኣ ውድብ ኣጽቢቡ ብዘገልግሎ ኣገባብ ክጸርብ ዘንቀደ ጉጅለ፣ ኣብ ሰፊሕ ናይ ቃልሲ ሜዳ ክኣትው ምቕባል፣ ንዕድሚኡ ዘሕጽር ረቋሒታት ከምዘሰዕብ ስለዝርጸእ፣ ቅድሚ ስልጣኑ፣ ረብሓ ሃገርን ህዝብን ክዓጦ ከምዘይከኣል ርዱእ እዩ።

ንኩሉ ዝጸንበረ ሃገራዊ ሓድነት ተበግሶታት ምስተጀመረ ከኣ፣ ናይ ጉባኤ ውሳኔ ማለት(ኣብ 3ይ ሃ.ጉ.) .. ወድብ ምስ ትሕተ ሃገራዊ መደብ-ዕዮ ዘለወን ውድባት ርኽክብ ክገብር ስለ ዘየፍቅድ... ጉጅለ ነዚ ተሞረኪዞ ካብ እዋናዊ ጠለብ ክኸብልል ሕጋዊ መንገዲ ረኸበ። የግዳስ እዚ ውሳኔ እዚ ምስቲ ተፈጢሩ ዘሎ ውድዕነት ከምዘይቃዶ ንመብዝሕትኡ ኣባላት ውድብ ብሩህ ነበረ። ጉጅለ እውን ብሚላ ክዕንቅፍ እንተዘይኮይኑ ነቲ ተፈጢሩ ዘሎ ኣምር ዕረ እናጠዓሞ ኣጽደቆ። ነዚ ብዝምልከት ዶ. ተስፋ-ጽዮን መድሃኒ ዝተጸንዐን እዋናዊ መደረን ጽሑፍን ኣብ መበል 12 ዓመታዊ ሰፊሕ በዓል ኤርትራ- ኣብ ካሰል ብ1997 ነሓሰ ኣቕረበ። የግዳስ ድሕሪ እቲ ፌስቲቫል በዚ ጉጅለ ኣንጻር ዶ. ተስፋ-ጽዮን ዘይሓላፍነታዊ ናይ ጸለመ ወፍሪ ተኸየደ። ንርእይቶ ናይ ዶክተር ምቕባልን ምንቃፍን ወላውን ምንጻግ ናይ ነፍስ ወከፍ ሰብ ይኸን ውድብ መሰል እኳ እንተኾነ፣ ዝተኸየደ ጸለመ ኣብ ልዕሊ ርእይቶ ጥራይ ዘይኮነስ ኣብ ውልቅኡ ከም ሰብ እውን ብምንባሩ፣ ብሓቂ ዘሕንኽ እዩ። ዕላማ ናይዚ እከይ ወፍሪ ድማ ተስፋ-ጽዮን ዘልዓሎ ወድዓዊ ትንተናን ፖለቲካዊ ኣድላይነትን ንውድብ ከይጸልውን ከየላዕልን ክኸውን እንከሎ፣ እቲ ውልቃዊ ጸለመ ከኣ፣ ናይዚ ጉጅለ ጸረ-ምሁራን ልሙድ መግለጺዮ።

እዚ ጥራይ ዘይኮነ፡- ከምቲ ኣቐዲሙ ዝተገልጸ እቲ ቀንዲ ዕላማ እዚ ጉጅለ፣ ውድብ በዓቕን ይኹን ብዓይነት ጥቕም ብዘይሕልው ንኸይዓቢ ስለዛኾነ፣ እቲ ውድብ ብዓቕን ከመይ ይድቆስ ንዝምልከት፣ ኣብ ላዕሊ ከም ዝራኣናዮ ውድባዊ ስርዓታት ምፍራስን ምብታን ክኸውን ከሎ፣ ብዓይነት ንምድካዩ ድማ እቶም ፣ምኩራት፣ ውፍያት፣ ምሁራት ዘበሉ ኣባላትን ደገፍትን ብዝተፈለለዩ መገዲ ካብ ውድብ ከምዝርሕቁ ምግባር አዩ። ስለ ዝኾነ ድማ ከም በዓል ተስፋጽዮን ዝኣምሰሉ ውድብ ይኹን ህዝቢ ኤርትራ ዘድልዮ ክእለት ዝውንኑ ምሁራት፣ ከምዚ ዓይነት መኸተ ክገጥሞም በዚ ጉጅለዚ፣ ባህርያዊ ጌረ እዩ ዝወሰዶ ። እንተኾነ ዶ ተስፋጽዮን የኹን ካልኣት ሓለይቲ ሃገር ብባህርያቶም ንኸትቃለስሲ ቃልሲ ከምዝሓትት ኣንጊሁ ኣብ ሓንጎሎም ከምዝቐረጸ እኣምን። ስለዝኾነ ድማ ኣብዚ ዝተኻየደ ውድብ ናይ ምድሓን ታሪኻዊ ቃልሲ፣ ኣብ ጎኒ መሰረታት ደው ብምባል ኣገዳሲ ተራ ተጻዊቶም እዩም።

ናብቲ ቀንዲ ተሕዝቶ ንምምላስ ድማ፣ እቲ ዘገርም ብዙሕ ከይጸነሐ ውድብ ብሳላ ተጽዕኖታት ኣባላቱ ነቲ ዶ ተስፋጽዮን ዝኣመቶ ብዕሊ ደኣ ተቐበለ። ውድብ ድማ ምስቶም ብሓውና ስዮም ኣገላልጸ ‘... ምስ ጨሓማት...’ ከይተረፈ ኮፍ በለ። ከም ኣመሉ ድማ ሕንኽ ከይበለ ... ብሳላ ጸዕርናን ተበግሶናን ዝተረኸበ መኸሰብ ... ክብል ጨደረ። የግዳስ ብግብሪ ነቲ ዝካየድ ዝነበረ ልዝብን ኣብ ሓባር ነጥቢ ንምብጻሕ ዝሰላሰል ዝነበረ መስርሕ ካብ ምትዕንቃፍ ኣይተቆጠቡን። ምስ ምሕዝነት ኣብ ዝግበር ዝነበረ ርኽክባት ንክይዕወት ዝኸእሎም ገበሩ። ኣብ ውሽጢ ውድብ እውን ኣባላት ንምድንጋርን ኣንተተኻኢሉ ምስ መርገጸም ዝሳነ ኣረዳድኣ ክሰፍን ብምሉእ ዓቕምም ጸዓሩ። ንኣብነት ፣-

1. መስከረም 11 1998 ኣብ ፍራንክፈርት ብዓብደላ እድሪስ ኣብ ዝተገብረ ናይ ምሕዝነት ኣኼባ፣ ንጉሰ ጸጋይ ብሕሹኸሹኽ ኣባላት ውድብ ንክይካፈሉ ዝኸኣሎ ገበረ።
2. ጥሪ 21 2001 ኣብ ፍራንክፈርት ብተወልደ ገብረስላሴ ዝተኻየደ ናይ ምሕዝነት ኣኼባ ስዮም ብጋህዲ ኣድማ ገይሩ ወዓለ።
3. ለካቲት 2 2001 ኣብ ከተማ ካስል ብስዮም ዝተመርሐ ናይ ውድብ ሰሚናር ከምዚ ዝስዓብ ማለት፣ ‘...ምሕዝነት ከም ዝፈረሰ ኣብዚ ቀረባ ግዜ ክትሰምዑ ኢኹም’ ክብል ሓውና ስዮም ኣስመዐ።

ስለዚ እዚ ጉጅለ ይኹን ስዮም ዕማም ሃገራዊ ልዝብ ኣብ ኣጀንደኡም ከም መታለሊ እንተዘይኮይኑ ብዕቱብነት ዝጥምትዎ ጉዳይ ከምዘይኮነ ብኣግኡ ብሩህ እዩ ንይሩ።

ድህረ 3ይ ሃገራዊ ጉባኤ ብሔራዊ ከአ 4ይ ሃ.ገ. አባላት አንጃ ስጥምነቱም ክብተን ጀመረ። በዚ ከአ ነፍስ ወከፍ ጥቅሙ ጥራይ ከም ቀዳማይ ዕማም ብምውሳድ ገሊኦም ውድብ ጠንጢኖም መነባብረኦም ጥራይ ክገብሩ እንክለዉ፣ ገሊኦም ግን ውድብ ተሞክሊዮም ጥቅምም ዘደልድልሉ አገባብ አናደዩ። ሓደ በዚ ኩነታት ውልቃዊ ረብሓታቱ ዘደልደለን ምናልባት እውን ውድባዊ ቦትኡ ንረብሓ ካልኣት ዘውዓለ ንጉሰ ጸጋይ እዩ። ገለ ነዚ ጠቓሰዮ ዘለኹ ሓቅታት ንምእማት ተግባራቱ ንምጥቃስ ዝኣክል፣-

1. ካብ 1997 ክሳብ 2000 እዚ ባእታ ብቐጥታ ብእብራሂም ትእዛዝ ሓላፊን ብተወሳኺ ተሓዝ ገንዘብን(ኣብ ውድብ ዘይልሙድ አገባብ) ክለብ ሓደ መስከረም ኣብ ፍራንክፊርት ኮይኑ ኣብ ዘተዋሳኡ እዋን፣ ጸብጻብ ገንዘብ ንኣባላት ውድብ ከቕርብ ብተደጋጋቢ ተሓቲቱ ፍቓደኛ ኣነበረን፣ ክሳብ ሎሚ ጸብጻባቱ ንመሰረታት ውድብ ኣየቕረበን። እቲ ገንዘብ ክሳብ 200 ሺሕ ማርክ ይግመት።
2. ብ 2000 ኣብ መበል 15 ሰፊሕ በዓል ኤርትራ ኣብ ካስል ዝተቐድሐ አገዳሲ ንሀ.ግ. ዘሰንበደ ፌስቲቫል ንዝተቐርጸ ቪድዮ ካሴት ተበላሽዩ ብምባል ከምዘይዘርጋሕ ገበረ። ነቲ ቪድዮ ዝቐረጸ ሰብ ከምዘረጋግጸ ግን ኣባህላ ንጉሰ ካብ ሓቂ ዝረሓቐ ምኻኑ ጥራይ ዘይኮነስ፣ እቲ ካሴት ብዓይነቱን ኣቀራርጽኡን ካብተን ዝሓሻ ሓደ ምኻኑ እዩ ዘረጋገጸ። እቲ ዘገርም ድማ፣ ፍልማዊ ችግሕ ቪድዮ (ብዘየገድስ ኩነታቱ) ኣበይ ከምዘስፈሮ ኣይፍለጥን።
3. ካብ 1996 ክሳብ 2000 ብኢብራሂም ዝተዋህቦ ስልጣን ተጠቂሙ እዚ ባእታ ገባርን ሓዳግን ናይ ሰፍሕ በዓል ኤርትራ ካስል ኣብ ዝነበረሉ እዋን፣ ከምቲ ልሙድ ንመሰረታት ጸብጻባቱ ክቕርብ ዝግበኦ ክነሱ፣ ብተደጋጋሚ ተሓቲቱ ኣሻፈረኝ ምባሉ ጥራይ ከይኣክል፣ መሪሕነት ውድብ እውን ነዚ ብተደጋጋሚ ተሓቢሩ ጸማም እዝኒ ደኣ ተዋህቦ። ንጉሰ ከኣ ድማ እንታይ ጸብጻባት ኣቕረቡ ኣየቕረበን (ብፍላይ ገንዘባዊ ጠቀስ) ክሳብ ሕጂ ዝፈልጥ የሎን።
4. ንጉሰ ጸጋይ ካብ 1998 ክሳብ 2001 ቅቡልን ልሙድን ብዘይኮነ ኣገባብ ናይ ምሉእ ኣውሮፓ ፣ ኣስያን ኣሜሪካን ተሓዝ ገንዘብ ጥራይ ዘይኮነስ ብተወሳኺ ተቐጻጸሪ ገንዘብን ንብረትን ናይውድብ ኮይኑ ምስተሸመ፣ ብተደጋጋሚ ንውድብ እዚ ኣገባብ ንብልሽውና ዝዕድም እዩ ተባሂሉ ብመሰረታት ውድብ ንዝቐረበ ለባዋ ፣ መሪሕነት ጸማም እዝኒ ክህብ መሪጹ።
5. ኣብ ልዕሊ እዚ ኩሉ ስልጣን፣ ንጉሰ ብተወሳኺ ኣብ ኣውሮፓ ሓላፊ ክፍሊ ባህልን ዜናን ንክኸውን ብኢብራሂም ምስተመረቀሉ፣ እዚ ባእታ እዚ ንኣባላት ክፍሊ ባህሊ

